

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Energiatekniikka / Käyttö ja kunnossapito

Patrik Blomqvist

QM-SERVICE TYÖMAAKOHTAINEN TURVALLISUUSKANSIO

Opinnäytetyö 2014

TIIVISTELMÄ

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

Energiatekniikka

BLOMQVIST, PARTRIK

Opinnäytetyö

Työn ohjaaja

Toimeksiantaja

Marraskuu 2014

Avainsanat

Työmaakohtainen työturvallisuuskansio

20 sivua + 9 liitesivua

Lehtori Jaakko Laine

QM-Service Oy

Työturvallisuus, työhyvinvointi, tuottavuus,

Opinnäytetyön aiheena on kehittää QM-service –yrityksen työturvallisuutta. Koska yrityksen työmaat sijaitsevat usein samoissa tuotantolaitoksissa, päädyttiin kehittämään työmaakohtainen työturvallisuuskansio. Siihen kerätään laitospohjaiset erityispiirteet, kuten vaaralliset aineet, vaadittavat turvavälineet sekä työmaan omat erityiset käytännöt. Turvallisuuskansio tukee työnjohtoa päivittäisissä suunnittelutehtävissä. Kansio toimii myös referenssinä uusille asiakkaille, jotta he voivat tarkastaa yrityksen turvallisuuskäytännöt.

Työssä käydään läpi työturvallisuuslakia, joka asettaa minimivaatimukset. Työssä tehtiin tietoinen valinta rajaamalla kokonaan pois ohjeet työntekijöille ja suuntaamalla ohjeet yrityksen työnjohdolle apuvälineeksi ylläpitää ja kehittää yrityksen työturvallisuutta.

Työnvastaanottaja oli tyytyväinen työn lopputulokseen. Työ kuormittaa alussa työnjohtoa hieman normaalia enemmän kun jokaisesta nykyisestä työmaasta joudutaan keräämään tiedot, mutta ajan kanssa työturvallisuuskansio helpottaa työnjohdon rutiinitehtäviä.

ABSTRACT

KYMENLAAKSON AMMATTIKORKEAKOULU

University of Applied Sciences

Energy Engineering

BLOMQVIST, PATRIK

Bachelor's Thesis

Supervisor

Commissioned by

March 2014

Keywords

Creation of a Worksite-specific Work Safety Folder

20 pages + 9 pages of appendices

Jaakko Laine, Senior Lecturer

QM-Service Oy

safety at work, productivity, work motivation

The objective of this thesis was to improve the workplace safety in QM-Service Corporation. Safety at work is becoming increasingly important for companies. Companies have realized that it is good for the image. A number of studies indicate that it is also economically wise to put efforts into improving safety at work.

To achieve this goal several methods were created to collect data. This data will help managers to plan future projects. At the end of the project, all the data will be collected into one folder. This thesis also discusses Finnish legislation concerning safety at work which sets the minimum requirements for companies to operate

Safety at work consists of several different components. There are two major components that companies themselves can have an influence on: first, they can try to improve the workers' attitude towards safety at work. The second major component is capable managers that have the latest knowledge of safety at work and can plan projects that can be implemented in a safe way.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	6
2	TYÖTURVALLISUUS METALLIALALLA	7
2.1	Yleistä	7
2.2	Työturvallisuuden valvonta	7
2.3	Työturvallisuuden edistäminen	8
2.4	Työturvallisuus QM-Service –yrityksessä	8
3	TYÖTURVALLISUUSLAKI	9
3.1	Yleistä	9
3.2	Työnantajan velvollisuudet	9
3.3	Työntekijän velvollisuudet	10
3.4	Työolosuhteita koskevat säännökset	11
3.5	Säännökset yhteisellä työmaalla	11
4	TYÖSUOJELUN VALVONTA	12
4.1	Yleistä	12
4.2	Työsuojelutoiminta työmaalla	13
4.3	Muu työsuojelutoiminta	13
5	TYÖHYVINVOINTI JA TUOTTAVUUS	14
5.1	Tuottavuutta kehitettävä	14
5.2	Työhyvinvoinnintekijät	15
5.3	Työhyvinvoinnin kehittäminen	16
6	TYÖN SUORITTAMINEN TURVALLISESTI	16
6.1	Työmaan aloituskokous	17
6.2	Työmaan suunnittelu	17
6.3	Työhön perehdytys	17
6.4	Työmaan lopetus	18

LIITTEET

Liite 1. Ensiapuohjeet

Liite 2. Lessons Learned

Liite 3. Läheltä piti

Liite 4. Perehdytyslomake

Liite 5. Riskienarviointilomake

Liite 6. Työsuojelun toimintaohjelma

1 JOHDANTO

Työn tarkoituksena on kartoittaa ja kehittää työturvallisuutta QM-Service -yrityksessä. Rakennusala on viime vuosina keskittynyt kovasti työturvallisuuden parantamiseen. Metallialalla tähän ollaan herätty vasta viime aikoina. Metallialalla tapahtuu kuitenkin keskimääräistä enemmän työtapaturmia verrattuna muihin aloihin. (1.)

Tilanne on viime vuosien aikana kuitenkin parantunut. Työolot ja asenteet työturvallisuutta kohtaan ovat kehittyneet positiivisesti. Isoissa yrityksissä on otettu käyttöön erilaisia laatu- sekä turvallisuusjärjestelmiä. Pienemmissä yrityksissä on kuitenkin mahdotonta ottaa käyttöön näitä järjestelmiä ja standardeja. Niiden ylläpito on raskasta ja aikaa vievää. Pienissä yrityksissä on erilaisia käytännössä hyviksi havaittuja toimintatapoja. Monissa yrityksissä on käytössä strategia ”jokainen tapaturma on liikaa”. On huomattu, että kun työt tehdään turvallisesti ja työoloihin kiinnitetään huomiota, on sillä positiivinen vaikutus yrityksen menestykseen. (1.)

Työn tavoitteena on kehittää kohdeyrityksen työturvallisuutta ja luoda hyvät työkalut työnjohdolle työturvallisuuden valvomista ja kehittämistä varten. Työn lähtökohta on työturvallisuuslain määrittämien minimivaatimusten, sekä yrityksen nykyisten asiakkaiden erityisvaatimusten täyttö . Työssä selvitetään nykyiset toimintatavat haastattelemalla työnjohtoa, tutustumalla tapahtuneisiin työtapaturmiin ja tiedustelemalla nykyisten asiakkaiden erilaisia työturvallisuusvaatimuksia.

2 TYÖTURVALLISUUS METALLIALALLA

2.1 Yleistä

Tapaturmasuhde ja ammattitautien esiintyvyys ovat metalliteollisuudessa teollisuuden keskiarvoa suurempia. Hyvänä puolena voidaan pitää, että yli puolet alalla työskentelevistä kokee työturvallisuuden parantuneen. (1.)

Vuonna 2007 yli neljän päivän poissaoloon työtapaturmia sattui metalliteollisuudessa yhteensä noin 5600, mikä on 40 % koko teollisuuden työtapaturmista. Mutta vaikka tapaturmia sattuu teollisuuden keskiarvoa enemmän, on alan kehitys ollut positiivista. Tapaturmasuhde on pienentynyt vuodesta 2004 alkaen. (1.)

2.2 Työturvallisuuden valvonta

Isoimmissa yrityksissä on yleisesti käytössä joko ympäristöjärjestelmä ISO 14001 tai laatujärjestelmä ISO 9000. Turvallisuusasiat ovat lisätty näihin järjestelmiin. Varsinainen työturvallisuusjärjestelmä OHSAS 18001 on käytössä joka kolmannella metalliteollisuuden suurella työnantajalla. Pienissä yrityksissä nämä raskaat järjestelmät ovat harvinaisempia. (1.)

Standardien mukainen vaarojen arviointia tehdään yleensä vaan suurilla työpaikoilla. Pienemmissä työpaikoissa työturvallisuuden valvonta hoidetaan osana normaalia päivittäistä toimintaa ja läheisessä yhteistyössä työntekijöiden kanssa. Eniten käytettyjä työturvallisuuden kehittämismenetelmiä ovat koulutus, turvallisuuskierrokset, tilastointi ja perehdyttämis- ja koulutuskortit. Nämä menetelmät ovat käytössä eri yrityksissä vaihtelevasti. (1.)

2.3 Työturvallisuuden edistäminen

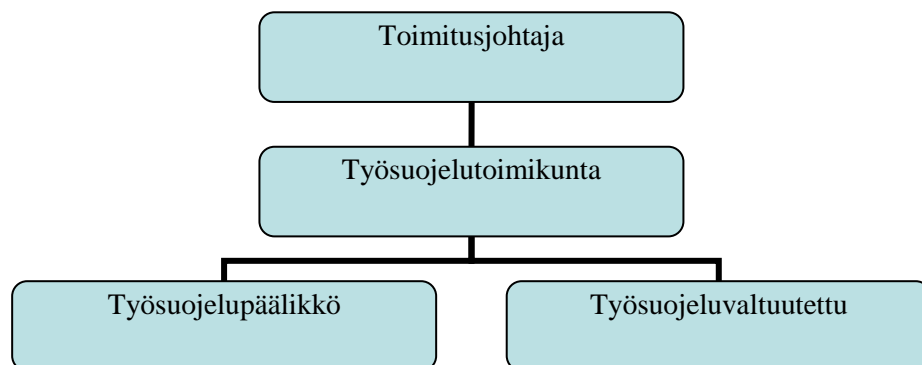
Työhyvinvoinnin edistäminen on ulkoistettu yleensä työterveyshuollolle.

Työterveyshuollon tehtävä on tarkkailla työntekijän terveydentilaa ja soveltumista työtehtävään. Työssä jaksaminen on tämän päivän vaativassa työympäristössä erittäin suuri tekijä. Työaikalaki (1996/605) määrittää tarkasti työajan enimmäismäärän. Työnjohdolla on myös mahdollista vaikuttaa työn kuormittavuuteen hyvällä työn suunnittelulla. Toinen tärkeä työterveyshuollon tehtävä on tarkastella käytettävien työtapoja turvallisuuden ja ergonomian näkökulmasta. (2.)

Tärkein yksittäinen tekijä työturvallisuuden parantumiseen on työntekijöiden muuttuneet asenteet turvallisuutta kohtaan. Työturvallisuusasenteisiin tulee silti kiinnittää yhä enemmän huomiota. Työturvallisuus pitäisi olla osa ammattitilpeyttä. Varsinkin esimiesten tulisi toimia malliesimerkkinä alaisilleen. Työolojen ja työturvallisuuden kehittyminen näkyy yrityksissä työhyvinvoinnin parantumisena ja alan yritysten menestymisenä. (1.)

2.4 Työturvallisuus QM-Service –yrityksessä

Yrityksen työturvallisuusasiat ovat määräysten ja työturvallisuuslain mukaisia. Jokaisella työntekijällä on tarvittavat luvat ja pätevyudet työtehtävien suorittamiseen. Yrityksellä on oma työsuojeluorganisaatio, joka kokoontuu 4 kertaa vuodessa tai useammin jos tapahtuu vakava tapaturma. Työsuojeluorganisaatioon kuuluu työsuojelutoimikunta, työsuojelupäällikkö ja työsuojeluvaltuutettu. Yrityksellä on oma työsuojelun toimintaohjelma. Yrityksen käyttämät nosto- ja muut työvälineet tarkastetaan säännösten mukaisesti.

Kuva 1. QM-Service –yrityksen työturvallisuusorganisaatio

3 TYÖTURVALLISUUSLAKI

3.1 Yleistä

Työturvallisuuslaki (2002/738) on yksi työelämän keskeisimmistä laeista, johon työntekijä ja työnjohto törmäävät lähes päivittäin työssään. Laki on voimassa jokaisella työmaalla. Laissa määrätty säännökset ovat joustavia ja yleisluontoisia. Niiden yksityiskohtaisempi sisältö määräytyy yleensä valtioneuvoston asetuksen tarkemmilla määräyksillä. (3, 8.)

Euroopan unioni ohjaa työturvallisuutta omilla direktiiveillä, joissa annetaan työpaikoille vähimmäisvaatimukset. Mutta kansallisesti on mahdollista asettaa korkeammatkin tavoitteet. (3, 10.)

Työsuojelun valvontatoimintaa johtaa ja ohjaa sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto. Alueellista valvontaa varten Suomi on jaettu viiteen eri vastuualueeseen. Paikallisena työsuojeluviranomaisena toimii aluehallintovirasto. (3, 12.)

3.2 Työnantajan velvollisuudet

Työnantajalla on erilaisia velvollisuuksia (2002/738 luku 2). Työnantajan on pyrittävä jatkuvasti edistämään työn turvallisuutta. Työnantajan turvallisuustavoitteet on kirjattava työsuojelun toimintaohjelmaan. Toimintaohjelman tarkkaa sisältöä ei ole määritetty laissa. Mutta se voi pitää sisällään seuraavia asioita. Työympäristön erilaisten tekijöiden arviointi, työolojen seuranta, lyhyt kuvaus siitä, miten työsuojeluasiat hoidetaan, työterveyshuollon järjestelyt, työsuojeluorganisaation nimeäminen ja henkilöiden asema sekä koulutuksen merkitys työsuojelun näkökulmasta. (3, 9.)

Työnantajan on jatkuvasti pyrittävä tunnistamaan vaara- ja haattatekijät työpaikalla. Tähän voidaan käyttää ulkopuolista konsultointia. Vaara- ja haattatekijät on pyrittävä poistamaan, mikäli se on mahdollista. Jäljelle jäävät tekijät tulee arvioida ja selvittää niiden merkitys terveydelle ja turvallisuudelle. (3, 9.)

Työn suunnittelussa on otettava huomioon vaaratekijöiden vaikutukset työnsuorittamiseen. Suunnittelussa on otettava myös huomioon työntekijöiden fyysiset ja henkiset edellytykset. (3, 24.)

Perehdytys ja opastus tulee hoitaa niin, että työntekijällä on tarvittavat pätevyydet työn tekemistä varten. Tämän lisäksi tulee varmistua siitä, että työntekijä tietää laitospohjaiset erityismääräykset. Samalla tulee kertoa, työssä henkilösuojainten käytöstä, mitä työ vaatii. Henkilösuojainten käytöstä on säädetty minimivaatimukset laissa (1407/1993), mutta työnantajalla voi olla omat erityisvaatimukset joita on noudatettava. (3, 23.)

3.3 Työntekijän velvollisuudet

Työntekijän tulee noudattaa työnantajan asettamia määräyksiä ja ohjeita. Työntekijän on huolehdittava työpaikan siisteydestä ja järjestyksestä. Työntekijällä on välitön ilmoitusvelvollisuus työnantajalle. Jos hän huomaa työolosuhteissa, koneissa, muissa työvälineissä tai henkilösuojaimissa vikoja tai puutteita, jotka voivat aiheuttaa vaaraa työntekijöiden turvallisuudelle tai terveydelle. (3, 43.)

Työntekijän tulee käyttää työnantajan hänelle antamia henkilösuojaimia ja varusteita. Työntekijän tulee käyttää sellaista vaatetusta. Josta ei aiheudu hänelle vaaraa. Käsiteltäessä vaarallisia aineita työntekijän tulee noudattaa erityistä huolellisuutta ja varovaisuutta sekä noudattaa turvallisuusohjeita. Erillisiä turvalaitteita ei saa poistaa ilman erityistä syytä tai kytkeä pois päältä. Jos kuitenkin työ vaatii turvalaitteen poistamisen tilapäisesti käytöstä, on se palautettava käyttöön mahdollisimman nopeasti. (3, 46.)

Työntekijällä on oikeus pidättäytyä työstä, jos siihen liittyy vakava vaara työntekijän terveydelle. Oikeus pidättäytyä työnteosta jatkuu, kunnes työnantaja on poistanut vaaratekijät tai muuten työ voidaan suorittaa turvallisesti. (3, 47.)

3.4 Työolosuhteita koskevat säännökset

Työolosuhteet tulee toteuttaa niin, että työntekijällä on riittävästi tilaa työn tekemiseen sekä työasennon vaihtelemiseen. Työtä tulee keventää oikeilla työvälineillä, painavien esineiden siirrot tulee tehdä turvallisesti ja niiden siirrossa tulee käyttää apuvälineitä. Työpisteen siisteys ja järjestys on oleellisesti työturvallisuutta parantava tekijä. Jätehuollosta on säädetty erikseen laissa (646/2011). Ilman epäpuhtauksista on huolehdittava, jos työpisteellä syntyy pölyä, kaasua tai savua työntekijää häiritsevissä määrin. Työnkuormitus tulee ottaa huomioon työtehtävää suunniteltaessa niin, että se ei vaaranna työntekijän henkistä eikä fyysistä terveyttä. Työn kuormitukseen voidaan vaikuttaa järjestämällä riittävä määrä taukoja sekä lähettämällä työmaalle oikea määrä työvoimaa. Työpisteen valaistuksen pitää olla tarpeeksi tehokas. Työpisteen valaistuksessa on otettava huomioon työntekijän yksilölliset ominaisuudet ja ikä. Eri työntekijällä on erilaiset vaatimukset riittävän valon määrälle. Jos työhön liittyy kemiallisten tekijöiden vaara, kuten lipeä paperitehtaissa, on työpiste järjestettävä niin, että vaikutus henkilöstön työturvallisuuteen on mahdollisimman pieni. Työvälineet tulee tarkastaa käyttöönnoton yhteydessä. Työnjohdon tulee huolehtia, että työvälineille on tehty määräaikaistarkastukset. (3, 51.)

3.5 Säännökset yhteisellä työmaalla

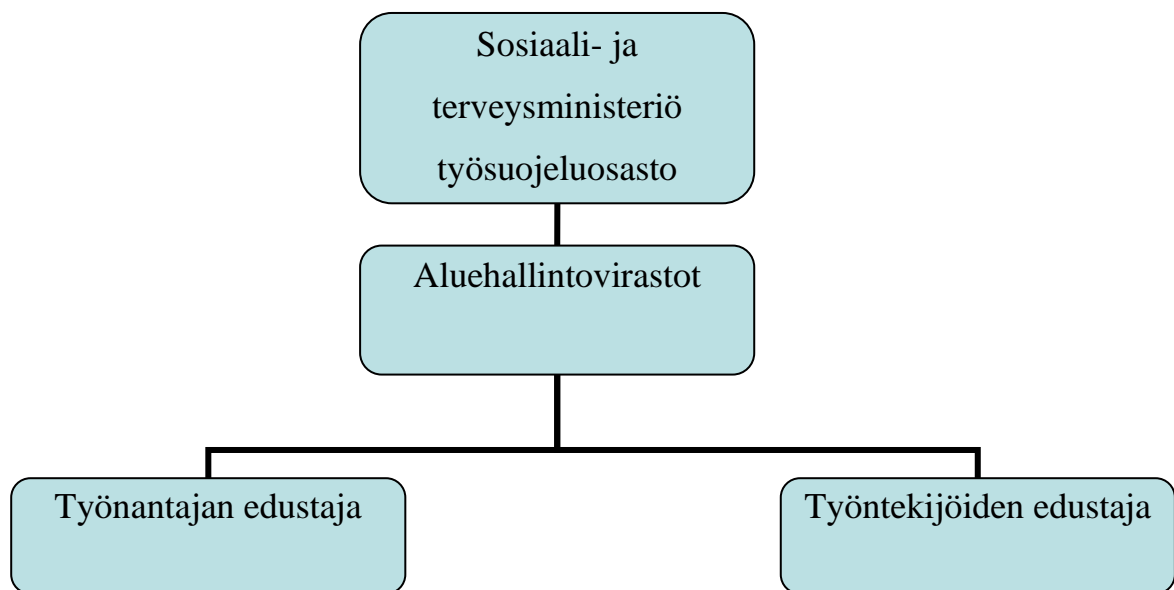
Yhteisellä työmaalla tarkoitetaan sellaista työmaata, jossa on yksi pääasiallinen työn tilaaja ja samanaikaisesti monen eri työnantajan palveluksessa olevia työntekijöitä tai itsenäisiä työnsuorittajia. Yhteisellä työmaalla tiedottaminen ja tiedonkulku on erittäin tärkeä osa työturvallisuutta. Työn tilaajan tulee varmistua siitä, että ulkopuolinen työnantaja ja työntekijät ovat saaneet tarpeelliset tiedot työmaasta, jotta työ voidaan teettää turvallisesti. Ulkopuoliselle työnantajalle on annettava tiedot työpaikan palotorjunnasta, ensiapuun ja evakuointiin liittyvistä tiedoista sekä näihin tehtäviin nimetyistä henkilöistä. Työntilaajalla on laajemmat velvollisuudet kuin muilla yhteisellä työpaikalla toimivilla työnantajilla. Työntilaajan velvollisuuksiin kuuluu työpaikalla toimivien työnantajien toimintojen yhteensovittaminen, työpaikan liikennejärjestelyt, järjestyksen ja siisteyden ylläpito sekä työolosuhteiden ja työympäristön yleinen turvallisuus. Yksittäisellä työnantajalla on kuitenkin huolehtimisvelvollisuus omista työntekijöistä. (3, 80.)

4 TYÖSUOJELUN VALVONTA

4.1 Yleistä

Työsuojelu on lakisääteistä toimintaa, jonka tarkoituksena on järjestää mahdollisimman turvallinen ja terveellinen työympäristö. Erilaisilla työantajilla on erilaiset työsuojelun vaatimukset. Yhteistä jokaisella alalla on, että vakavat terveyttä uhkaavat vaarat tulee yrittää poistaa. Työsuojeluun kuuluu eri osa-alueita, kuten yleinen työturvallisuus, työterveyshuolto, työaika-suojelu, naisten, nuorten ja vajaakuntoisten suojelu sekä työsuhteiden valvonta.

Työsuojelun valvontaa johtaa Suomessa sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosasto. Työsuojelun alueellisesta valvonnasta vastaa aluehallintavirastot, jotka ovat suoraan yhteyksissä työnantajiin. Niiden tehtäviin kuuluu työsuojelun valvonta sekä tarvittaessa neuvonta työolojen kehittämistä varten. (4, 20.)

Kuva 2. Työsuojelun valvontaorganisaatio

4.2 Työsuojelutoiminta työmaalla

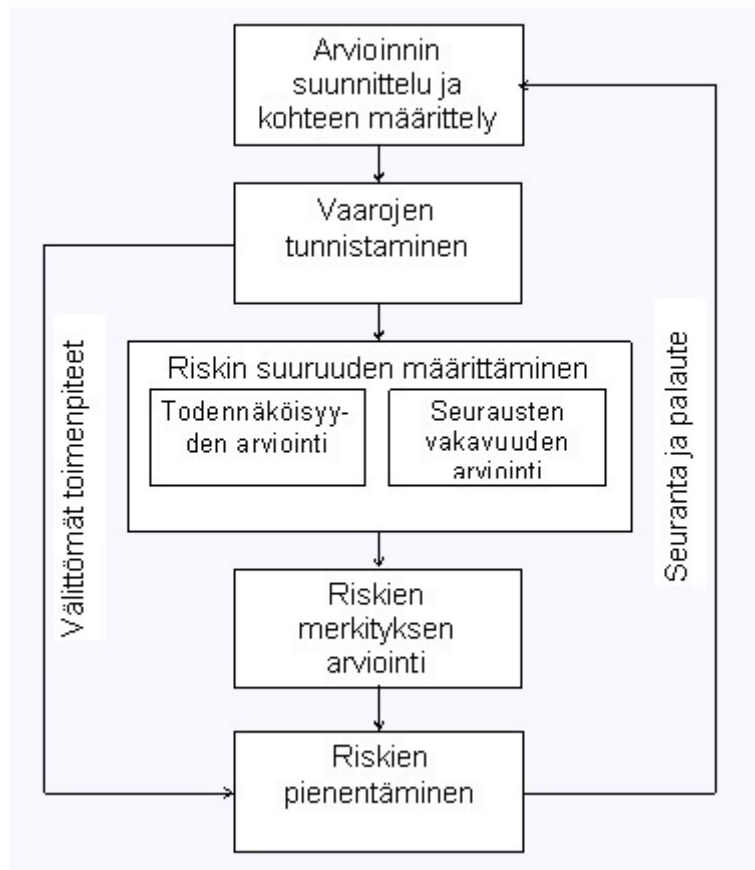
Työsuojelun pitää olla osa jokapäiväistä työtä. Työsuojelu on työnantajan ja työntekijän yhteinen tehtävä. Vastuu työsuojelusta on kuitenkin työnantajalla. Hyvä työsuojelu edistää työturvallisuutta ja työntekijöiden henkistä ja fyysistä jaksamista työssä. Työhyvinvointi vaikuttaa työntekijän antamaan työpanokseen, joka taas nostaa yrityksen kannattavuutta. Hyvällä työsuojelulla on myös positiivinen vaikutus yrityksen imagoon. Yrityksen työsuojelun toimintaohjelma määrittää suunnan, miten työsuojelua toteutetaan yrityksessä. (4, 25.)

Työntekijöiden osallistuminen työsuojelun toimintaohjelman suunnitteluun ja laadintaan on hyvä perusta sille, että jokainen työntekijä sitoutuu noudattamaan toimintaohjelmaa. Työnantajan on nimettävä työsuojelupäällikkö, jos hän itse toimii kyseisessä tehtävässä. Työntekijät valitsevat keskuudestaan työsuojeluvaltuutetun ja kaksi varavaltuutettua. Työsuojeluvaltuutettu on valittava, mikäli työpaikalla työskentelee yli 10 työntekijää. Mikäli yrityksessä on yli 20 työntekijää on työpaikalle perustettava työsuojelutoimikunta. Valtuutettu on työntekijöiden edustaja työsuojelutoimikunnan kokouksissa, jossa hänellä on läsnäolo- ja puheoikeus. Kokouksissa valtuutetulla on mahdollisuus tuoda työntekijöiden keskuudesta nousseita asioita työnantajan tietoon. (4, 27.)

4.3 Muu työsuojelutoiminta

Työkykyä ylläpitävällä toiminnalla tarkoitetaan kaikkea sitä toimintaa, jolla työnantaja yrittää parantaa työntekijän työhyvinvointia. Tällaista toimintaa on mikä tahansa työnantajan järjestämä vapaaehtoinen työajan ulkopuolella tapahtuva toiminta. Liikuntamahdollisuuksien järjestäminen, retkipäivät ja muut tällaiset positiiviset tapahtumat pyrkivät edistämään ja parantamaan työntekijöiden työssä jaksamista.

Tärkeä osa työsuojelua on tehdä työsuojelun toimintaohjelma, jossa on otettu huomioon riskinarvio työpaikan vaaratekijöistä. Kun riskianalyysi on tehty tarkastellaan riskien tapahtumatodennäköisyys ja niiden aiheuttamat vahingot. Tämän pohjalta tehdään päätös riskien poistamisesta tai miten niitä voidaan hallita. Kuvassa 3. havainnollistetaan riskianalyysiprosessia.

Kuva 3. Riskianalyysin toteuttaminen (5.)

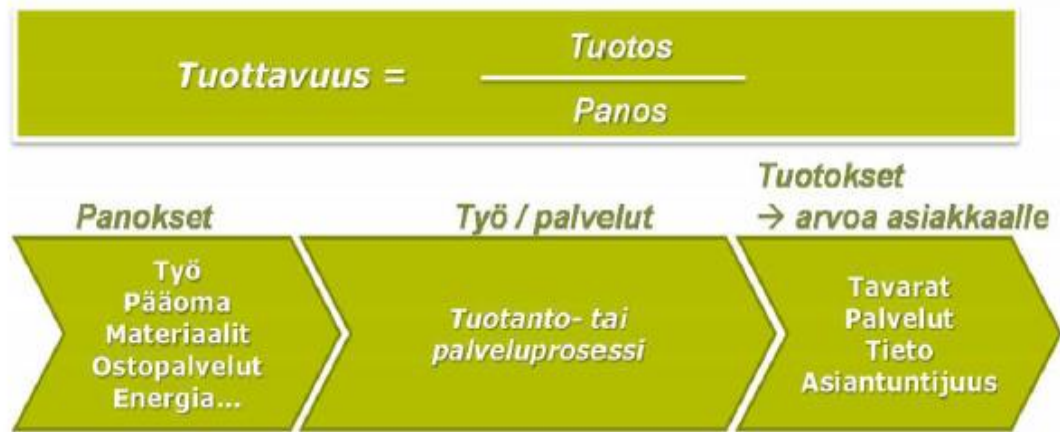
Työnantajan on järjestettävä työntekijöille työterveyshuolto, joka edistää työntekijöiden terveyttä. Työterveyshuoltoa voidaan käyttää myös konsulttina työolojen kehittämiseksi.

5 TYÖHYVINVOINTI JA TUOTTAVUUS

5.1 Tuottavuutta kehitettävä

Yrityksen on oltava tuottava, jotta sen toimintaa voidaan jatkaa. Tuottavuuden kehittäminen on yksi tärkeimmistä asioista yrityksen toiminnassa. Tuottavuus määritellään yleensä tuoton ja panoksen välisenä suhteena. Kehittämällä työhyvinvointia voidaan vaikuttaa työntekijän antamaan panokseen. Työntekijän panoksen vaikutus tuottavuuteen korostuu työvoimavaltaisilla aloilla. Kuvassa 4.

Esitetään yksinkertainen malli siitä miten tuottavuus muodostuu. QM-Service –yritys toimii alalla, jossa työntekijän panoksella on suuri merkitys tuotokseen. (6.)

Kuva 4. Tuottavuuden muodostuminen (6.)

5.2 Työhyvinvoinnintekijät

Työhyvinvointi on monen tekijän summa. Siihen liittyy monia eri tahoja ja jokaisella näistä on tärkeä rooli hyvän työilmapiirin luomisessa. Työnantajan rooli on vastata resursseista, joita työn suorittaminen edellyttää. Esimiehen rooli on johtamisen kautta varmistaa, että työhyvinvointi otetaan huomioon työpaikan kaikissa toiminnoissa. Työhyvinvointia edistävät hyvät työvälineet, toimintamallit, selkeät säännöt ja työntekijän arvostus. (6.)

Jokaisella työntekijällä on myös itse suuri vastuu oman työhyvinvoinnin ylläpitämisessä. Se miten ihminen viettää vapaa-aikansa vaikuttaa suuresti siihen, miten hän jaksaa työssään. Hyvät ja terveelliset elämäntavat ovat elinehto työssä jaksamisen kannalta. Myös ihmisen oma asenne ja käyttäytyminen ovat tärkeitä tekijöitä työilmapiirin hyvinvoinnin kannalta, joka taas auttaa työssä jaksamisessa. (7.)

Erilaiset sidosryhmät ovat myös olennainen osa työhyvinvointia. Työsuojelu- ja luottamushenkilöt vastaavat siitä, että työpaikalla noudatetaan Suomen lakia ja hyviä toimintatapoja. Työterveyshuolto pitää huolen siitä, että työntekijöiden terveyden tila on työn vaatimalla tasolla. Heitä voidaan käyttää myös konsultointitehtävissä esimerkiksi arvioitaessa työergonomiaa tai työn rasittavuutta. (7.)

5.3 Työhyvinvoinnin kehittäminen

Työhyvinvoinnin kehittäminen on koko henkilöstön yhteinen asia. Siihen pitää ottaa huomioon eri ihmisten näkemykset siitä, mikä on tärkeää hyvän työyhteisön luomisessa. Työyhteisö on aina erillinen ryhmä, jonka täytyy muokata työolot oman näköiseksi kokonaisuudeksi. Toimintamalli, joka toimii toisessa työryhmässä ei välttämättä sovi laisinkaan toiseen.

Työhyvinvointia kehitettäessä on tärkeä tunnistaa kehityskohteet nyt ja tulevaisuudessa. Tarkasteltaessa on tärkeä ottaa huomioon myös positiiviset kokemukset. Työhyvinvoinnin kehitys kannattaa toteuttaa prosessinomaisesti, niin että määritetään erilaisia tavoitteita, joiden saavuttamista voidaan seurata kehittämisen eri vaiheissa. (8.)

6 TYÖN SUORITTAMINEN TURVALLISESTI

6.1 Yleistä

Työturvallisuuden kehittäminen on työntekijän ja työnjohtajan yhteispeli. Tulevaisuudessa QM-Service –yrityksessä työt tullaan tekemään vaiheittain niin, että ensimmäisenä käydään työmaan aloituskokous, jonka jälkeen työ suunnitellaan niin, että se voidaan toteuttaa turvallisesti työtapojen puolesta sekä aikataulu huomioon ottaen. Seuraavaksi perehdytetään työntekijä työhön, jotta varmistutaan siitä, että työntekijä on varmasti tietoinen työhön liittyvistä riskeistä. Viimeisenä työmaan lopetuksessa työntekijä kirjoittaa muutaman negatiivisen sekä positiivisen asian työstä, joka toimii niin sanottuna lessons learned pohjana.

6.2 Työmaan aloituskokous

Työmaakokouksessa täytetään työmaa-aloituspöytäkirja. Siinä kartoitetaan yhdessä työn tilaajan kanssa työn riskit ja erityispiirteet. Tässä vaiheessa on mukana työn tilaajan edustaja ja QM-Service:n työnjohtaja. Aloituspalaverin jälkeen työnjohtaja laatii aikataulun, jossa työ on tarkoitus saada tehdyksi. Aikataulua laatiessa tulee ottaa huomioon työn vaativuus. Työmaa-aloituspöytäkirja toimii jatkossa työmaaopastuksen pohjana. Ennen sen täyttö oli lähinnä muodollinen toimenpide.

6.3 Työmaan suunnittelu

Työmaan suunnittelussa tulee ottaa huomioon työturvallisuus. Erilaisia työturvallisuutta koskevia asioita suunnittelussa on aikataulu, työn fyysinen ja henkinen kuormittavuus sekä riskianalyysi. Riskianalyysillä pyritään tunnistamaan työn riskit ja arviomaan niiden aiheuttamat vahingot. Jos tapaturman aiheuttamat vahingot tai tapaturmariskin todennäköisyys koetaan liian suureksi, on tapaturman aiheuttaja pyrittävä eliminoimaan. Riskianalyysin voi periaatteessa suorittaa jokainen henkilöstön jäsenistä. Yleisimmin riskianalyysin suorittaa työnjohto tai henkilö, jolla on parhaat tiedot työstä. Mikäli riskiä ei pystytä poistamaan on henkilöstö suojattava asianmukaisilla suojavarusteilla. Erilaisia suojavälineitä on pääsuojaimet, silmien suojaimet, putoamissuojaimet ja kuulonsuojaimet. Suojainten käytössä tulee huolehtia siitä, että ne ovat oikein huollettuja ja tarkastettuja, ja että henkilöstöllä on osaaminen kyseisten välineiden oikeaoppisesta käytöstä. (9.)

Työnjohdon tulee kiinnittää erityistä huomiota tämän työvaiheen suorittamiseen. Hyvä työmaasuunnitelma on vaatimus sille, että työt voidaan suorittaa turvallisesti ja tehokkaasti.

6.4 Työhön perehdytys

Hyvä työsuunnitelma ja riskianalyysi on hyvä perusta perehdyttämiselle. Perehdytyksessä otetaan huomioon työhön ja työmaahan liittyvät asiat ja odotukset. Työn perehdytyksen pohjana käytetään työmaanaloituspöytäkirjaa. Perehdytyksen yhteydessä käydään perehdytyskaavake läpi. Kaavakkeeseen tulee työnjohtajan sekä

työntekijän allekirjoitus. Tällä varmistetaan se, että työntekijä on varmasti tietoinen työhön liittyvistä riskeistä ja erityisvaatimuksista. Perehdytyksellä on suuri merkitys ennakoivassa työturvallisuudessa. Perehdytyksestä on säädetty myös työturvallisuuslaissa (738/2002). (2, 36)

6.5 Työmaan lopetus

Kun työmaa on saatu valmiiksi, kerätään työntekijöiltä Lessons learned –kaavake. Siihen kerätään työntekijältä muutama positiivinen ja negatiivinen kokemus. Tämä auttaa kehittämään toimintaa seuraavaa työmaata varten. Ylöskirjattavia asioita, voivat olla muun muassa työvälineet, työtavat, aikataulu tai perehdytys. Työmaalta kootaan yhteen myös mahdolliset ”läheltäpiti-” sekä tapaturmailmoitukset. Nämä ilmoitukset käsitellään erikseen työturvallisuusorganisaation kokouksessa, joita järjestetään noin 3kk välein. Jos työmaalla tapahtuu vakava työtapaturma kokous voidaan järjestään viipymättä.

Kun kaikki nämä edellä mainitut toimenpiteet on tehty hyvin, kerätään ne lopuksi yhteen paikkaan työmaakansioksi. Näin ollen yritykselle karttuu tietoa tehdyistä työmaista, hyvistä ja huonoista toimintatavoista. Tämä auttaa yritystä tulevaisuudessa lähettämään henkilöstöä työkeikoille, koska työmaat ovat usein samoja. Työmaasta olemassa olevasta kansista voidaan tarkastaa työmaata koskevat erityispiirteet.

Työturvallisuuskansion väliin tulee myös läheltäpiti- ja tapaturmailmoitukset sekä niiden käsittelystä syntyvä työturvallisuuslautakunnan kokouspäiväkirja.

Kokouspöytäkirjasta löytyy selkeä tapaturman läpikäynti. Tämä on kokonaan uusi käytäntö yrityksessä, joka vaatii totuttelua, mutta se on erittäin tehokas tapa parantaa työturvallisuutta ja ihmisten viihtyvyyttä työssä.

7 POHDINTA

Työturvallisuus ja työsuojelu nähdään vieläkin Suomessa resursseja kuluttavana tekijänä. Työsuojelun aiheuttamat kulut ovat helppo laskea, mutta siitä saadut hyödyt ovat niin sanottuja piilossa olevia tuloja. Esimerkiksi yrityksen imagolle on todella vaikea laskea hintaa, mutta asiakkaan näkökulmasta hyvin työsuojelun hoitava yritys on helpompi ottaa hoitamaan työt omalle työmaalle. Kotimaassakin on nykypäivänä monia ulkomaisia työnantajia. Ulkomaiset työntilaaajat ottavat työsuojelun todella vakavasti. Heille työsuojelu voi olla yksi perusta sille, kenet he valitsevat hoitamaan urakan. On laskettu, että Suomessa sairauspoissaolot aiheuttavat noin 3 miljardin euron tappiot. Tähän lukuun voidaan vaikuttaa parantamalla työhyvinvointia. (10.)

Yrityksen kannattavuuden parantaminen on yrityksen koko henkilöstön yhteinen asia, joka vaatii jokaiselta henkilöstön jäseneltä täyden työpanoksen. Työntekijän antamaan työpanokseen voidaan vaikuttaa parantamalla työolosuhteita ja yhteistoimintaa työnantajan ja työntekijän välillä. (6.)

LÄHTEET

1. Työterveyslaitos. 2009. Työolot metalliteollisuuden työpaikoilla. Päivitys 8.8.2011.
http://www.ttl.fi/fi/toimialat/metalliala/tyoolot_metalliteollisuuden_tyopaikoilla/sivut/default.aspx [Viitattu 23.6.2014]
2. Sosiaali- ja terveysministeriö. 2014. Työterveyshuolto.
http://www.stm.fi/sosiaali_ja_terveyspalvelut/terveyspalvelut/tyoterveyshuolto
[Viitattu 30.7.2014]
3. Työterveyslaitos ja tekijät. 2010. Työturvallisuuslaki soveltamisopas, Tammerprint Oy, Tampere 2014
4. Työterveyslaitos ja tekijät. 2013. Työsuojelun valvonta, Tammerprint Oy, Tampere 2014
5. Valtionvarainministeriö. 2009. Riskien arvioinnin merkitys ja organisointi.
<https://www.vahtiohje.fi/web/guest/riskien-arvionnin-merkitys-ja-organisointi>
[Viitattu 30.7.2014]
6. Työterveyslaitos. 2013. Nostetaan tuottavuutta ja työelämän laatua yhdessä.
http://www.ttl.fi/fi/verkkokirjat/Documents/Tuottavuus_ja_tyolaman_laatu_B5_nettiin.pdf [Viitattu 23.6.2014]
7. Työturvallisuuskeskus. Työhyvinvoinnin tekijöitä työpaikalla.
http://www.tuottavuustyo.fi/menestyva_tyopaikka/tyohyvinvointi/tyohyvinvoinnin_tekijat [Viitattu 01.07.2014]
8. Työturvallisuuskeskus. Työhyvinvoinnin kehittäminen.
http://www.tuottavuustyo.fi/menestyva_tyopaikka/tyohyvinvointi/tyohyvinvoinnin_kehittaminen [Viitattu 01.07.2014]
9. Tampereen teknillinen yliopisto. 2008. Miten työpaikan turvallisuutta voidaan edistää? http://webhotel2.tut.fi/pit/info#ch01_03 [Viitattu 01.07.2014]

10. Yrittäjät. 2013. Sairauspoissaolot rokottavat suomalaisyrityksiltä miljardeja.
<http://www.yrittajat.fi/fi-fi/uutisarkisto/a/uutisarkisto/sairauspoissaolot-rokottavat-suomalaisyrityksilta-miljardeja> [Viitattu 15.7.2014]
11. Johanna Salmia. 2012. Oppiva organisaatio.
<https://sites.google.com/site/yhteisollisyys/home/oppiva-organisaatio> [Viitattu 15.7.2014]
12. Työsuojeluhallinto. 2010. Työsuojeluvalvonnan ohjeita.
http://www.tyosuoja.fi/upload/Valvontaohje_1_2010_PDF-versio.pdf [Viitattu 15.7.2014]
13. Työsuojeluhallinto. 2013. Työsuojelutoiminta työpaikalla.
<http://www.tyosuoja.fi/fi/tyosuojelutoiminta> [Viitattu 15.7.2014]

ENSIAPUOHJEET

Hätänumeroon soittaminen

1. Soita hätäilmoitus numeroon 112
2. Kerro, mitä on tapahtunut: Onnettomuus vai sairaskohtaus
3. Tapahtumapaikka, tarkka osoite ja opastus sinne
4. Kerro, montako potilasta on
5. Kerro, onko ihmisiä hengenvaarassa
6. Kuuntele ohjeita, vastaa kysymyksiin ja sulje puhelin vasta saatua luvun
7. Muista pysyä rauhallisena ja yritä vastata kysymyksiin mahdollisen selkeästi.

Tajuttoman henkilön ensiapu

1. Herättele potilasta puhuttelemalla ja ravistelemalla.
2. Jos henkilö ei herää -> Tee hätäilmoitus numeroon 112 tai jos mahdollista pyydä muuta paikalla olevaa henkilöstöä tekemään hätäilmoitus. Muista kuunnella hätäkeskuksen antamia ohjeita
3. Avaa hengitystiet
  - Selvitä hengittääkö henkilö
4. Hengitys normaali -> Käänä potilas kylkiasentoon
  - Huolehdi, että hengitystiet ovat varmasti avoinna
  - Seuraa ja tarkkaile hengitystä ammattiavun tulloon asti

Suuren verenvuodon tyrehdyttäminen

1. Nosta vuotava raajakohoasentoon
2. Paina käsin suoraan vuotokohtaan.
3. Aseta runsaasti vuotava potilas pitkälleen, näin vähennät sokkivaaraa
4. Sido vuotokohta painesiteellä joko käyttäen sidetarvikkeita tai muita saatavilla olevia välineitä.

5. Mikäli haavassa on vierasesine, esim. naula tai puukko, sitä ei poisteta ensiavun yhteydessä. Jos esine vaikeuttaa hengitystä, tulee se välittömästi poistaa.

Elvyttäminen

1. Saatko henkilön hereille?
  - 1.1. Herättele häntä puhuttelemalla ja ravistelemalla.
  - 1.2. Henkilö ei herää -> Soita hätänumeroon 112
2. Käännä autettava selälleen, ja selvitä hengittääkö hän normaalisti? Avaa hengitystie
  - 2.1. Ojenna autettavan pää leuan kärjestä nostamalla ja toisella kädellä otsasta painamalla. Samalla katso, kuuntele ja tunnustele hengitystä. Arvioi onko hengitys normaalia, epänormaalia tai hengitystä ei tunnu. Mikäli epäröit, toimi kun hengitys ei olisi normaalia
3. Hengitys ei ole normaalia tai se puuttuu -> Aloita paineluelvytys.
  - 3.1. Aseta kämmenesi tyviosa keskelle autettavan rintalastaa ja toinen kätesi rintalastalla olevan käden päälle. Sormet ovat limittäin. Paina suorin käsivarsin kohtisuoraan alaspäin 30 kertaa siten, että rintalasta painuu 5-6 cm. Anna rintakehän palautua paineluiden välissä. Keskimääräinen painelutiheys on 100 kertaa minuutissa, eikä ylitä 120 kertaa minuutissa.
  - 3.2. Laske painelut ääneen.
4. Puhalla 2 kertaa
  - 4.1. Avaa hengitystie. Aseta suusi tiiviisti autettavan suun päälle ja sulje sormillasi hänen sieraimensa. Puhalla rauhallisesti ilmaa autettavan keuhkoihin. Puhalluksen aikana katso, että autettavan rintakehä nousee
  - 4.2. Toista puhallus. Kahden puhalluksen kesto on 5 sekuntia.
5. Jatka elvytystä rytmillä 30:2
  - 5.1. Kunnes autettava herää: liikkuu, avaa silmänsä ja hengittää normaalisti, ammattihenkilöt antavat luvan lopettaa tai voimasi loppuvat.

Palovamman hoito

1. Palovammaa jäähdytetään mahdollisimman pian viileällä vedellä 15-20 minuutin ajan.
2. Rakkuloita ei saa puhkaista
3. Palovamman voi peittää puhtaalla suojasiteellä tai palovammojen hoitoon tarkoitettulla erikoissiteellä.

Lessons learned

Työmaan nimi:

Lyhyt kuvaus tehdystä työstä:

Huonoja kokemuksia *(oliko työmaalla vaaratilanteita? olisiko ne voitu välttää? työvälineissä vikaa? perehdytys?)*

-
-
-
-

Hyviä kokemuksia *(Uusi työtapa? perehdytys? työvälineet? aikataulu?)*

-
-
-
-

Päivämäärä:

Raportin tekijä:

Ilmoitus läheltä piti -tilanteesta

Pvm:**Kellonaika:****Nimi:****Paikkakunta/tehdas:****Osasto:****Työtehtävä:**

Läheltä piti –tilanne

Vaara

Poikkeama

Kuvaus (mitä oltiin tekemässä? Millä välineillä? Mitä sattui? Miksi?):**Seuraukset:****Toimenpiteet:**

Perehdytyslomake

Työmaan nimi	Perehdytettävä
---------------------	-----------------------

Perehdytettävät asiat	Läpikäyty	Lisätietoja (puhelin numerot, vastuuhenkilöiden nimet jne)
1. Laitoksen yleisesittely		
2. Aikataulun läpikäynti		
3. Vastuuhenkilöt (tulityöluvat, säiliöluvat jne)		
4. Ensiapu, paloturvallisuus		
5. Sosiaalitilat, varastot, p-paikat		
6. Laitoskohtaiset turvamääräykset		
7. Henkilösuojaimet		
8. Vaarallisten aineiden läpikäynti		
9. Työkohteen esittely		

Päivämäärä

Perehdyttäjä

Perehdytettävä

Täytetään aina ennen työn aloitusta työnjohtoon (oma tai tilaaja) kanssa yhteistyössä. Täytetty lomake palautetaan omalle työnjohtolle arkistointia varten.

Työkohte: _____ Oma työnro: _____ Tilaajan vastuhenkilö: _____

Lyhyt kuvaus tehtävästä työstä: _____

Ryhmän vetäjä (täytetään tarvittaessa): _____

Työn suorittajat: _____

	kyllä	ei	ei koske
ONKO TYÖSSÄ PALOVAMMOJEN RISKI?			
- Onko sinulla kuumuutta kestäviä käsiineet?			
- Onko sinulla kasvoja suojaava palosuojahuppu?			
- Oletko varmistanut että paljaat ihoalueet on täysin peitetty ja suojattu palovammoilta?			
KÄSITELLÄÄNKÖ TYÖSSÄ TERÄVIÄ OSIA/TYÖVÄLINEITÄ?			
- Onko sinulla viiltosuojakäsineet/-käsivarsisuoja?			
- Onko leikkaamis-/viiltämisriskit muutoin estetty?			
ONKO TYÖSSÄ VAARA SAADA PÖLYÄ, KIPINÖITÄ, KEMIKAALIROISKEITA SILMIIN?			
- Onko sinulla tiiviit suojalasit tai kasvomaski?			
VOIKO ALTISTUA HAITALLISILLE KEMIKAALEILLE?			
- Onko sinulla kemikaalinkestävät käsiineet?			
- Onko sinulla kemikaalinkestävä suojapuku ja saappaat?			
- Onko sinulla kasvovisiiri?			
- Onko sinulla hengityssuojainta?			
- Onko tarvittavat okeoimmit ja lukitukset tehty?			
- Onko työskentelyalue eristetty?			
- Tiedätkö missä on lähin hätäsuihku/silmähuuhdepullot?			
KUULUUKO TYÖHÖN KORKEALLA TYÖSKENTELYÄ?			
- Onko putoaminen estetty (telineet, valjaat, muut)?			
ONKO TYÖSSÄ NOSTOLAITTEILLA TEHTÄVIÄ NOSTOJA?			
- Onko nostoalue eristetty?			
- Onko nostoapuvälineen kunto tarkastettu?			
- Onko taakan paino tiedossa?			
- Onko nostosuunnitelma tehty?			
SISÄLTYYKÖ TYÖHÖN TULIPALON VAARAA?			
- Onko sinulla tulityölupa?			
Tiedätkö missä on lähin alkusammutuskalusto?			
ONKO TYÖ SÄILIÖ-/AHDASTILATYÖSKENTELYÄ?			
- Onko säiliötyölupa kirjoitettu?			
- Onko sinulla happimittari mukana tai hapensaanti muuten varmistettu?			
LIITTYYKÖ TYÖHÖN RISKIÄ VIRHEKÄYNNISTYMISSÄ TMS?			

- Tarvitaanko työhön lukituksia/sokeointeja, onko ne tehty?			
- Onko koekäynnistykset tehty?			
- Tiedätkö missä on HATASEIS-painike?			
ONKO TARVITTAVAT TYÖKONEET JALAITTEET KUNNOSSA?			
ONKO TYÖSSÄ KUULOVAURION RISKI?			
TIEDÄTKÖ MISSÄ ON LÄHIN ENSIAPUKAAPPI/-LAUKKU?			
ONKO TYÖLLÄ YMPÄRISTÖVAIKUTUKSIA?			
- Lisääntykö jätemäärät (merkittävästi)?			
- Syntyykö ongelmajätettä?			
- Vuotoriskejä maaperään tai ilmaan?			

MITÄ TAPATURMARISKEJÄ TYÖSSÄ ON?

Kompastuminen, liukastuminen	Putoaminen
Kemikaaliroiskeet, kemikaalivuodot	Ergonomiariskit, vaikeat käsin tehtävät nostot
Viiltäminen, leikkaaminen	Palovammojen riski
Odottamaton käynnistyminen	Lämmöstä johtuvat riskit
Esineiden putoaminen tai kaatuminen	Hapen puute
Väliin jääminen, puristuminen	Sisäinen/ulkoisen liikenne
Takertuminen (rullaradat, kuljettimet.)	Sähköiskun vaara, säteilyriski

Muita riskejä työhön liittyen / riskeihin varautuminen: _____

TYÖSUOJELUN TOIMINTAOHJELMA

1. Yritys / Toimipaikka / Toimipiste	QM SERVICE OY
---	----------------------

2. Työsuojeluvastuun jakautuminen Työsuojeluvastuu työpaikalla määräytyy työtehtävien ja toimivaltuuksien mukaisesti.
---

3. Työsuojeluorganisaatio Työsuojeluorganisaatiota linjaorganisaatio voi käyttää kehittämistoimissaan työsuojeluasiantuntijana	
Työsuojelupäällikkö Pauli Jokipii	Tehtävänimike ja toimipiste Työnjohtaja Talttatie 13
Työsuojeluvaltuutettu Toni Valtonen	Tehtävänimike ja toimipiste Asentaja Talttatie 13
Työsuojelutoimikunnan jäsenet	
Työnantajan edustajat Pauli Jokipii Jukka Mutikainen	Työntekijöiden edustajat Toni Valtonen Jani Uutinen

4. Työterveyshuolto	
Järjestämistapa	Laaja työterveyshuolto
Yhteyshenkilö	Jukka Mutikainen
Lakisääteiset tehtävät: Työterveyshuollon kanssa yhteistyössä työpaikan terveyden edistäminen ja tapaturmariskien torjunta.	
Lakisääteisten tehtävien lisäksi työterveyshuollon toimintaan sisältyy: -Työryhvestarkastukset -Työpaikkaselvitys -Ammattiryhmätarkastelu -Työntekijän sopivuuden tarkastelu -Ikäryhmätarkastelu	
Työterveyshuollon yhteystiedot:	
Kotkan lääkärikeskus	Kotkankatu 11, 48100 Kotka
Työterveyshoitaja	Anna Rekonen 05-2111538
Vastaava lääkäri	Reino Paldanius

5. Yrityksen sisäiset turvallisuusohjeet

- Asiakkaan luona: Laitoskohtaiset turvaohjeet ja -koulutus
- Talltatie 13: Työturvallisuusmääräysten mukainen toiminta

6. Työympäristön kuvaus ja kehittämistarpeet

- Asiakkaan asettamat työtilat ja -olosuhteet
- Työterveyshuolto työkykyä ylläpitävä neuvonta ja kartoitus

7. Työolojen seurantakohteet

- Tapaturmat seurannassa, läheltäpiti-ilmoitukset joiden perusteella järjestetään työsuojelutoimikunnan kokous
- Työkyvyn arviointi, psyykinen ja fyysinen. Työterveyshuolto järjestää.
- Sairauspoissaolot kirjataan ja seurataan
- Työilmapiiriä seurataan keskustelemalla

8. Työsuojeluasioiden huomioonotto yrityksen toiminnassa

Suunnittelu-, kehittämis-, hankintatoimet:

- Tekeillä yrityksen sisäinen turvallisuuskäsikirja. Työn tavoitteena on tapaturmien vähentäminen.

Perehdyttäminen:

- Työnjohto perehdytetään työmaanaloituskokouksessa ja kokeneempi työpari jatkaa käytännön työssä.

Tiedotus ja koulutus:

- Toukokuussa 2014 10 henkilöä saannut ensiapukoulutuksen.

9. Toimintaohjelman seuranta ja ylläpito

Työsuojelupäällikkö

____/____ 20____

Toimitusjohtajan allekirjoitus